เทคนิคการเล่าเรื่องของฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์ ในนวนิยายเรื่อง จะไปไหนกันฮะพ่อ

(Les techniques de narration dans le roman Où on va, papa? de Jean-Louis Fournier)

วัฒนี ชำนาญกิจ*

Résumé

Cet article présente les techniques composées dans le roman français contemporain Où on va, papa? de Jean-Louis Fournier. Ce roman est basé sur la vie de l'auteur. Jean-Louis Fournier est le père de trois enfants dont les deux premiers, deux garçons Mathieu et Thomas, sont handicapés physiques et mentaux. En outre, il s'occupe des trois enfants tout seul car sa femme l'a quitté après l'accouchement du troisième enfant, une fille, Marie. Malgré que ce soit l'histoire de sa vie, ce roman n'est pas considéré comme l'autobiographie parce que l'histoire ne se déroule pas dans l'ordre chronologique, l'auteur a choisi de raconter les anecdotes qui expriment ses sentiments et expériences. Il y a des diverses techniques narratives dans ce roman: le narrateur personnage, la focalisation, le monologue intérieur. Il utilise également l'humour et l'humour noir pour se moquer de l'opinion des gens sur les handicapés. Grâce à ces techniques de narration, ce roman est très connu, il a été traduit et publié en trois langues: anglais, allemand et chinois. Il a gagné les prix littéraires comme Le Prix Femina en 2008 et Le Prix des Lecteurs en 2010.

ความนำ

นวนิยายเรื่อง *จะไปไหนกันฮะพ่อ* (Où on va papa?) เป็นผลงานการประพันธ์ของฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์ (Jean-Louis Fournier) ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๘ นวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่นด้านเทคนิคการเล่าเรื่องตรงที่มีลักษณะคล้ายกลวิธีการประพันธ์ที่พบในนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติ (récit autobiographique) ในรูปแบบพลิกแพลง (autobiographie décalée)[1] ผู้เขียนหรือฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์ ซึ่งเป็นทั้งผู้เขียน ผู้เล่า และตัวละครในเรื่องไม่ได้ต้องการเล่าชีวิตรันทดของเขา แต่มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะบรรยายความรัก ความรู้สึกต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ของตนเองในฐานะพ่อที่ต้องเลี้ยงลูกชายพิการทั้งทางร่างกายและทางจิตใจถึงสองคนเพียงลำพัง เขาไม่ได้ต้องการบรรยายถึงลักษณะพิการของลูกชายหรือชีวิตของเด็กพิการ เพื่อให้ผู้อ่านสงสารหรือเห็นอกเห็นใจตัวเขาและลูก ๆ เขาเพียงต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจถึงหัวอกของเขาผู้เป็นพ่อ โดยเฉพาะ

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาการแปลภาษาฝรั่งเศส–ไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

[1] Cohen, Albert. (2005). Le livre de ma mère. Paris: Hatier

พ่อที่มีลูกพิการ เห็นได้ชัดจากการที่เขาสอดแทรกอารมณ์ขัน (l'humour) และอารมณ์ขันแบบตลกร้าย (l'humour noir) อยู่ตลอดเวลา ไม่ให้นวนิยายเศร้ามากเกินไปและกลายเป็นนวนิยายประเภทรักโศกกินใจหรือนวนิยายน้ำเน่า (mélodrame) ทั้งยังต้องการให้ผู้อ่านหันมาสนใจเด็กพิการมากขึ้นด้วยเทคนิคเหล่านี้เองนวนิยายเรื่องนี้จึงได้รับรางวัล Le Prix Femina ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ตามด้วยรางวัล Le Prix des Lecteurs ในปี ค.ศ. ๒๐๑๐

เทคนิคการเล่าเรื่องของฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์

นวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะคล้ายนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติ เนื่องจากฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ตอนเขาอายุประมาณ ๗๐ ปี เขาจึงมองย้อนกลับไปในอดีตและถ่ายทอดประสบการณ์จริงเพื่อเล่าความรู้สึกในใจของเขาเรื่องราวต่าง ๆ ในนวนิยายสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นเรื่องจริงไม่ว่าจะเป็นอาชีพของเขาในฐานะนักทำรายการโทรทัศน์[1] ชีวิตครอบครัว ลูกชายพิการสองคน[2] รวมทั้งความจริงที่ว่าภรรยาทิ้งเขาและลูก ๆ ไปหลังคลอดลูกคนที่สาม[3] เห็นได้ชัดจากคำถามของเขาเมื่อ Emmanuelle Dal' Secco[4] เธอถามถึงอาการพิการของลูก ๆ เขาตอบว่าลูกของเขามีปัญหาด้านจิตใจและด้านกระดูก แต่ไม่มีคำวินิจฉัยโรคที่ชัดเจนถึงอาการของพวกเขา

De quelle maladie vos deux garçons souffrent-ils?

On ne sait pas vraiment. Il n'y a jamais eu de diagnostic. Ils ont la même maladie génétique qui engendre une déficience mentale et une fragilité du squelette. Mathieu est décédé à l'âge de 13 ans des suites d'une arthrodèse pour redresser sa scoliose. Comme je dis: «Il est mort droit!». Thomas est toujours en vie, mais très faible. Il a plus de trente ans – mais on lui en donnerait 16. Je lui ai dit: «Tu es le héros d'un livre». Mais évidemment, il ne comprend pas.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเธอถามเขาว่าเหตุใดเขาจึงใช้ชื่อหนังสือว่า "Où on va, papa?" เขายืนยันว่านั่นเป็นประโยคเดียวที่โตมาส์ลูกชายคนเล็กที่เขายกให้เป็นพระเอกของเรื่องพูดได้

Pourquoi ce titre?

Jean-Louis Fournier: *«Où on va, papa?» est la seule phrase que peut dire, et répéter des milliers de fois, Thomas, l'un de mes deux fils.*

แม้ว่านิยายเรื่องนี้จะเขียนขึ้นจากชีวิตจริงและประสบการณ์จริงของผู้เขียนเอง หากพิจารณาลึก ๆ แล้วก็ไม่อาจจัดว่าเป็นนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติได้ เหตุผลสำคัญคือผู้เขียนไม่ได้ให้สัญญาอัตชีวประวัติ (pacte autobiographie)[5] หรือข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้อ่านว่าจะเล่าชีวิตของตนเองอย่างจริงใจและเที่ยงตรง[6] อันเป็นองค์

[1] ในเว็บไซต์ http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean-Louis_Fournier

[2] คอลัมน์ "Livres en vue, n°1" ในเว็บไซต์ www.avuedoeil.fr

[3] แหล่งเดิม

[4] แหล่งเดิม

[5] สิตานัน ทรัพย์สิน. (๒๕๕๕). ลักษณะอัตชีวประวัติเชิงนวนิยาย (autobiographie romanesque) ในเรื่องสดุดีคุณพ่อ (La Gloire de mon père) ของมาร์แซล ปาญอล (Marcel Pagnol). *วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ฯ*, ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๑๒๓

[6] แหล่งเดิม

ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของนวนิยายประเภทนี้ตั้งแต่ต้น แต่เขากลับชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเขียนนวนิยายเรื่องนี้ตั้งแต่เปิดเรื่องแล้วว่า เขาอยากเขียนหนังสือเล่มหนึ่งให้ลูกชายทั้งสองคนที่ชื่อมาติเยอและโตมาส์ เพื่อพูดกับลูก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาเอ่ยชื่อลูกทีละคนตั้งแต่เริ่มเรื่อง ประหนึ่งว่าเขากำลังพูดกับลูกโดยตรงเพื่อระบายความรู้สึกต่าง ๆ ให้ลูกฟัง ทั้งความรู้สึกผิดที่ทำให้ลูกเกิดมาพิการ ความรู้สึกเสียดายที่ไม่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันเหมือนพ่อลูกคนอื่น ๆ รวมทั้งความรักความห่วงใยลูกหรือความรู้สึกที่เขาอยากเอ่ยให้ลูกได้รับรู้ เนื่องจากลูกชายของเขาพิการทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ แทบจะพูดไม่ได้ มีเพียงลูกชายคนเล็กที่พูดได้เพียงหนึ่งประโยคว่า “จะไปไหนกันฮะพ่อ” เขาจึงต้องพูดกับลูกผ่านนวนิยายเล่มนี้

Cher Mathieu,

Cher Thomas,

[…] je vais quand même vous offrir un livre. Un livre que j’ai écrit pour vous. Pour qu’on ne vous oublie pas, que vous ne soyez pas seulement une photo sur une carte d’invalidité. Pour écrire des choses que je n’ai jamais dites. Peut-être des remords. Je n’ai pas été un très bon père. (Souvent, je ne vous supportais pas, vous étiez difficiles à aimer. Avec vous, il fallait une patience d’ange, et je ne suis pas un ange.)

Vous dire que je regrette qu’on n’ait pas pu être heureux ensemble, et peut-être, aussi, vous demander pardon de vous avoir loupés.[1] (p. 5)

นอกจากนี้เขาไม่ได้เล่าเรื่องราวในชีวิตหรือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูกทุกเรื่อง เขาเลือกเล่าเฉพาะเกร็ด (anecdote) บางตอนที่เขามีความประทับใจหรือรู้สึกค้างคาใจเกี่ยวกับลูก หรือบางครั้งนึกอะไรได้ก็เล่าออกมาและไม่ได้เล่าตามลำดับเวลา เช่น เขาพูดถึงโตมาส์ ลูกชายคนที่สองตอนอายุสิบขวบว่าเมื่อโตมาส์ขึ้นรถคามาโร เขาจะพูดประโยคเดียวที่เขาพูดได้ซ้ำ ๆ ว่า «Où on va, papa?»

Depuis qu’il est monté dans la Camaro, Thomas, dix ans répète, comme il le fait toujours: «Où on va, papa?» (p. 9)

หลังจากพูดถึงลูกชายคนที่สองตอนอายุสิบขวบ เขาจึงมาพูดถึงลูกชายคนแรกเมื่อวันที่พาไปหาป้ามาดแลนตอนเป็นทารก

Hier, nous sommes allés au couvent d’Abbeville présenter Mathieu à la tante Madeleine, qui est religieuse au Carmel. (p. 15)

เทคนิคอีกประการหนึ่งที่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้โดดเด่นจากนิยายเชิงอัตชีวประวัติคือ แม้ว่าจะบอกตั้งแต่เปิดเรื่องว่าเขาต้องการพูดกับลูก แต่บางครั้งเขาก็พูดกับผู้อ่านที่เป็นคนทั่วไปในสังคมหรือพ่อแม่ที่มีลูกพิการ ผู้เขียนให้ตัวละครที่ชื่อฌ็อง–หลุยส์ ซึ่งเป็นพ่อเป็นผู้เล่าเรื่องทั้งหมดเพียงคนเดียว และใช้สรรพนามแทนตัวผู้เล่าเรื่องเป็นบุรุษที่หนึ่งว่า “je” ซึ่งมีทั้ง “je” ที่พูดกับลูกโดยตรงและ “je” ผู้อ่านต้องแยกแยะให้ได้ว่าฌ็อง–หลุยส์กำลังพูดกับใคร

เทคนิคที่ผู้เล่าเรื่องพูดกับลูก

เมื่อเขาจะพูดกับลูกคนใดคนหนึ่ง เพื่อเล่าความรู้สึกส่วนลึกในใจที่เขาอยากระบายและสิ่งที่เขาอยากทำให้ลูก เช่นทุกครั้งที่เขาไปรับมาติเยอที่

[1] ตัวอย่างในบทความนี้ คัดมาจากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนบทความ (๒๕๕๕) รายละเอียดในวงเล็บหลังแต่ละตัวอย่างระบุเลขหน้าตามที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์

สถาบันไอเอ็มพี เขาอยากถามไถ่เรื่องเรียนหรือเรื่องการบ้านเหมือนพ่อลูกทั่วไป เขาจะเรียกชื่อลูกทีละคนโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ ๒ เอกพจน์ที่บอกความสนิทสนมว่า "tu" และสรรพนามบอกความเป็นเจ้าของว่า "ta" และ สรรพนาม "toi" ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมรองของสรรพนามบุรุษที่ ๒

[…] J'ai inventé des questions sur leurs études. «Alors, Mathieu, ce devoir sur Montaigne? Qu'est-ce que tu as eu comme note à **ta** dissertation? Et **toi**, Thomas, combien de fautes à **ton** thème latin? Et trigonométrie, comment ça se passe?» (p. 71)

ตั้งแต่เริ่มเรื่องผู้เล่า หรือ "je" เอ่ยชื่อเรียกลูกทั้งสองทีละคนและใช้สรรพนามแทนลูกทั้งสองว่า "vous" เพื่อบอกกับลูก ๆ ทั้งสองโดยตรงว่าเขาอยากมอบแต็งแต็ง ซึ่งเป็นหนังสือการ์ตูนเรื่องโปรดของเขาให้ลูก ๆ ได้อ่าน

[…] Quand vous étiez petits, **j**'ai eu quelquefois la tentation, à Noël, de **vous** offrir un livre, un Tintin par exemple. On aurait pu en parler ensemble après. **Je** connais bien Tintin, **je** les ai lus tous plusieurs fois. **Je** ne l'ai jamais fait. Ce n'était pas la peine, vous ne saviez pas lire. **Vous** ne saurez jamais lire. (p. 5)

บ่อยครั้งเมื่อพูดกับลูก ผู้เล่าจะเรียกลูกโดยใช้คำที่แสดงความรัก ความเอ็นดู ความเวทนา สงสารว่า "mes petits oiseaux" อย่างเช่นตอนที่เขาพูดกับลูกว่าเขาเสียดายแทนลูกที่จะไม่มีวันรู้จักกับความรักแบบหนุ่มสาวซึ่งเขาคิดว่าช่วงเวลาที่มีความรักคือช่วงเวลาที่สำคัญช่วงหนึ่งในชีวิต

Mes petits oiseaux, je suis bien triste de penser que **vous** ne connaîtrez pas ce qui, pour moi, a fait les plus grands moments de ma vie. [...]

Vous ne connaîtrez jamais ce délicieux frisson qui **vous** parcourt des pieds à la tête, fait en **vous** un grand chambardement, pire qu'un déménagement, une électrocution, ou une exécution. [...]

Parce que, hélas, **mes petits oiseaux**, **vous** ne saurez jamais conjuguer à la première personne du singulier et à l'indicatif du présent le verbe du premier groupe: aimer. (p. 97)

เทคนิคที่ผู้เล่าเรื่องพูดกับผู้อ่าน

เมื่อผู้เล่าเรื่อง หรือ "je" พูดถึงลูก เขาจะระบายความรู้สึกกับผู้อ่าน โดยจะใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ เอกพจน์แทนลูกแต่ละคนว่า "il" แต่ถ้าแทนลูกทั้งสองคนจะใช้สรรพนามบุรุษที่ ๓ พหูพจน์ว่า "ils" และใช้เป็นกรรมตรงว่า "le" กรรมรองว่า "lui" จะเห็นได้จากตอนที่ผู้เล่าพูดถึงความพิการของมาติเยอ ลูกชายคนแรก และระบายความในใจกับผู้อ่านว่าเขาอยากขอโทษมาติเยอลูกชายคนแรกที่เขาทำให้เกิดมามีชีวิตไม่ปกติ

Quand je pense que **je** suis l'auteur de **ses jours**, des jours terribles qu'il a passés sur Terre, que c'est **moi** qui l'ai fait venir, **j**'ai envie de **lui** demander pardon. (p. 19)

นอกจากนี้เมื่อเขาระบายความทุกข์ใจกับผู้อ่านว่าเขาอยากให้ลูกทั้งสองคนซาบซึ้งในบทเพลงของคีตกวีและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง เขาจะพูดกับผู้อ่านโดยตรงและใช้สรรพนามแทนผู้อ่านว่า "vous" และลูก ๆ ว่า "ils"

Mathieu et Thomas ne connaîtront jamais Bach, Schubert, Brahms, Chopin… Ils ne profiteront jamais des bienfaits de ces musiciens qui, certains matins tristes […] **Ils** ne connaîtront jamais la chair de poule que donne un adagio de Mozart, l'énergie qu'apportent les rugissements de Beethoven et les ruades de Liszt, Wagner qui **vous** donne envie de vous lever pour aller envahir la Pologne […] (p. 85)

เทคนิคที่ผู้เล่าเรื่องพูดกับผู้อ่านที่มีลูกพิการ

บางครั้งผู้เล่าใช้สรรพนาม “on” แทนพ่อแม่ที่มีลูกพิการทั่วไป และ “il” แทนพ่อคนเดียวที่มีลูกพิการ เพื่อแสดงความเห็นวิพากษ์วิจารณ์คนในสังคม หรือให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมีลูกพิการให้ผู้อ่านรับรู้

– Quand **on** a des enfants handicapés, il faut supporter, en plus, d’entendre dire pas mal de bêtises. (p. 39)

– **Un père d’enfant handicapé** doit avoir une tête d’enterrement. **Il** doit porter sa croix, avec un masque de douleur. Pas question de mettre un nez rouge pour faire rire. **Il** n’a plus le droit de rire, ce serait du plus parfait mauvais goût. […]

Quand **on** n’a pas eu de chance, il faut avoir le physique de l’emploi, prendre l’air malheureux, c’est une question de savoir-vivre. (p. 45)

เทคนิคการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมอง

การเล่าเรื่องโดยการใช้มุมมองเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่พบในนวนิยายแนวใหม่ ในนวนิยายตามแบบขนบนิยมก็มีการใช้เทคนิคนี้เช่นเดียวกัน แต่เดิมเรียกว่า point de vue แต่ภายหลังในศตวรรษที่ ๒๐ Gérard Genette ได้บัญญัติศัพท์คำว่า focalisation ขึ้นมาใหม่และใช้กันแพร่หลายนับแต่นั้น เทคนิคการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

มุมมองแบบสัพพัญญู (focalisation zéro)

มุมมองแบบสัพพัญญู หรือ focalisation zéro นี้ผู้เล่าจะเล่าเรื่องเสมือนว่ารู้เห็นทุกสิ่งทุกอย่างทั้งวัตถุสิ่งของ ตัวละคร และรู้มากกว่าตัวละคร เหมือนเป็นนักประวัติศาสตร์ที่รู้ทุกอย่าง สามารถเล่าเรื่องราวในอดีตและอนาคตได้ รวมทั้งเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่างเวลา ต่างสถานที่ หรือต่างสถานที่แต่ในช่วงเวลาเดียวกันได้

La focalisation zéro ou absence de focalisation, appelée encore **vision omnisciente** ou *vision «par en dessus»*. Le narrateur raconte comme s’il voyait et savait tout (ou en tout cas plus que les participants de l’histoire) des objets et des personnages. Il n’y a pas de goulot d’information. C’est, sensiblement, le point de vue de l’historien informé.[1]

มุมมองแบบจำกัดภายใน (focalisation interne)

มุมมองแบบจำกัดภายในหรือ focalisation interne นี้ ผู้เล่าจะเล่าเฉพาะสิ่งที่ได้ยินและได้เห็นเท่านั้น มุมมองของผู้เล่าจะแคบลงและเลือกว่าจะเล่าอะไรบ้าง บางครั้งผู้เล่าอาจพยายามล้วงเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร โดยอาศัยการตีความจากอากัปกิริยาที่เห็น

La focalisation interne, ou vision «avec»: fait coïncider ce que voit et sait le narrateur avec ce que voit et sait un personnage. Il y a bien «restriction du champ de la connaissance» et «sélection de l’information narrative».

มุมมองแบบจำกัดภายนอก (focalisation externe)

มุมมองแบบจำกัดภายนอก หรือ focalisation externe นี้ผู้เล่าจะเล่าเฉพาะสิ่งที่เห็นและได้ยินมา ผู้เล่าจะไม่ล่วงรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า ไม่สามารถล่วงรู้ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้ ผู้เล่าเป็น

[1] Jean Milly, Poétique des textes, Paris, Nathan, 2001, p. 139.

เพียงผู้สังเกตการณ์ ซึ่งจะไม่รู้อะไรเลยถ้าตัวละครไม่บอกหรือตัวผู้เล่าไม่ได้เห็นเอง ในกรณีนี้ผู้เล่าจะรู้น้อยกว่าตัวละคร

La focalisation externe, ou **vision «du dehors»**, ou **vision objective**: est celle d'un narrateur qui ne sait rien d'avance et ne s'introduit dans la perspective d'aucun personnage, ce qui le laisse dans l'ignorance de ce qui n'est pas directement connaissable. Il y a aussi restriction de champ.[1]

การใช้มุมมอง (focalisation) ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่โดดเด่นในนวนิยายเรื่องนี้ ส่วนมากผู้เขียนหรือฌ็อง–หลุยส์ ซึ่งเป็นผู้เล่าและตัวละครจะเล่าเรื่องตามที่ตนเห็นหรือได้ยิน เขาจึงเล่าโดยใช้มุมมองจำกัดแบบภายนอก (focalisation externe) สลับกับมุมมองจำกัดแบบภายใน (focalisation interne) เท่านั้น เนื่องจากลูกของเขาไม่สามารถสื่อสารกับเขาได้ เขาจึงบรรยายได้เพียงสิ่งที่เขาเห็นหรือได้ยิน และตีความจากอากัปกิริยา สีหน้าท่าทางของลูก ๆ หรือคนอื่น ๆ ในสังคม โดยส่วนใหญ่ผู้เล่าจะใช้มุมมองแบบจำกัดภายในที่เขาตีความจากอากัปกิริยาภายนอก เพื่อพยายามล้วงลึกเข้าไปในความรู้สึกของลูก เพื่อให้เข้าใจลูก หรือบางครั้งเขาก็พยายามล้วงลึกเข้าไปในความรู้สึกของผู้คนในสังคมที่มองเขาและลูก ๆ

การใช้มุมมองจำกัดแบบภายนอก (focalisation externe)

ในการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองแบบจำกัดภายนอก ตัวผู้เล่าจะเล่าเฉพาะสิ่งที่เขาได้เห็นได้ยินให้ผู้อ่านทราบ ตัวอย่างเช่น หลังจากที่มาติเยอลูกชายคนแรกเกิดได้ไม่นาน เขาก็พาลูกไปหาป้ามาดแลนที่เป็นนักบวชที่คอนแวนต์แห่งอับเบอวิล เขาเล่ารายละเอียดให้ฟังว่าป้ามาดแลนบอกให้เอาตะกร้านอนของมาติเยอไปวางไว้ตรงหน้าทางเข้าออก แล้วเธอก็เรียกให้นักบวชคนอื่น ๆ มาชื่นชมหลานย่าของเธอ เขาเล่าเฉพาะสิ่งที่ได้ยินเท่านั้น เพราะป้ามาดแลนไม่สามารถออกมาพบเขาได้ เขาอยู่หลังม่าน เขาจึงได้ยินแค่เสียงหัวเราะเสียงชื่นชม และเสียงหยอกล้อแสดงความเอ็นดู

[...] On a discuté un moment avec elle, puis elle a voulu voir Mathieu. Elle nous a demandé de poser son couffin devant l'ouverture, puis de nous retourner vers le mur. Les sœurs cloîtrées ont le droit de voir les petits enfants, pas les grands. Elle a alors appelé les religieuses pour venir admirer son petit-neveu. On a entendu un bruissement de robes, des gloussements et des rires, puis le bruit du rideau qui s'est ouvert. Ç'a été alors un concert de louanges, de guili-guili, de gouzi-gouzi au divin enfant. «Comme il est mignon! Regardez, ma Mère, il nous sourit, on dirait un petit ange, un petit Jésus…!» (p. 6)

ผู้เล่าบรรยายลักษณะภายนอกของลูกชายทั้งสองคนตอนเกิดใหม่ตามที่เขาเห็นว่ามาติเยอดูไม่สดใสเหมือนเด็กทั่วไป กระดูกบาง เท้าปุก หลังค่อมอย่างรวดเร็ว

– Le pauvre Mathieu ne voyait pas bien clair, il avait des os fragiles, les pieds tordus, il est devenu très vite bossu, il avait des cheveux hirsutes, il n'était pas beau, et surtout, il était triste. (p. 19)

[1] แหล่งเดิม

ขณะที่โตมาส์ เมื่อแรกเกิดนั้นเขาดูสมบูรณ์ร่าเริง เหมือนเทวดาองค์น้อย ๆ ลงมาจุติ

– Thomas vient de naître, il est superbe, blond avec des yeux noirs, le regard vif, il sourit toujours. Il est très bien réussi, un objet précieux et fragile. Il a des cheveux blonds, il ressemble à un petit ange de Botticelli. […] (p. 33)

การใช้มุมมองแบบจำกัดภายใน (focalisation interne)

การใช้มุมมองจำกัดแบบภายใน ฌ็อง–หลุยส์ไม่สามารถพูดคุยกับลูกได้ เขาจึงพยายามล้วงลึกเข้าไปในความรู้สึกของลูก เพื่อให้เข้าใจลูก หรือบางครั้งเขาก็พยายามล้วงลึกเข้าไปในความรู้สึกของผู้คนในสังคมที่มองเขาและลูก ๆ

เมื่อมาติเยอร้องไห้เป็นวรรคเป็นเวรประหนึ่งว่าเขากำลังทุกข์ทรมานอย่างมาก แต่บอกให้พ่อแม่รับรู้ไม่ได้ ฌ็อง–หลุยส์พยายามเข้าถึงความรู้สึกของลูกโดยตีความจากสิ่งที่เห็นว่าลูกคงกำลังคิดอยู่ว่าถ้ารู้ว่าจะพิการแบบนี้ เขาคงไม่มาเกิดหรอก

[...] Parfois, il avait des crises de larmes déchirantes, comme s'il souffrait atrocement de ne rien pouvoir nous dire**. On a toujours eu l'impression qu'il se rendait compte de son état. Il devait penser : «Si j'avais su, je ne serais pas venu.»** (p. 19)

เมื่อฌ็อง–หลุยส์ไปพักร้อนที่ประเทศโปรตุเกส เขาพาโตมาส์ไปด้วย ในโรงแรมที่ประเทศโปรตุเกส เมื่อกัปตันจะยกจานที่จัดวางไว้บนโต๊ะออกไปก่อนเสิร์ฟอาหาร โตมาส์รู้สึกโกรธ ยึดจานไว้แน่นและร้องตะโกน ไม่ยอมให้กัปตันเอาจานไป ฌ็อง–หลุยส์ก็ตีความเอาเองว่าโตมาส์คงกลัวว่าถ้ายกจานไปแล้ว เขาจะไม่ได้รับประทานอะไร

Thomas est servi comme un petit prince. Ce qu'il n'aime pas, c'est que le maître d'hôtel, avant de servir, retire les assiettes de présentation qui sont sur la table. Il se met en colère, s'accroche à son assiette, il ne veut pas qu'on la lui prenne, il crie: «Non, monsieur! Pas l'assiette! Pas l'assiette!» **Il doit croire que si on lui prend son assiette, il n'aura rien à manger.** (p. 145)

เขาไม่ได้ตีความจากท่าทางของลูกเท่านั้น แม้กระทั่งกับเพื่อนสนิทที่เป็นพ่อทูนหัวของโตมาส์ เขาก็พยายามตีความโดยสังเกตจากพฤติกรรมของพ่อทูนหัว เขาพยายามคิดว่าที่พ่อทูนหัวไม่ให้ของขวัญโตมาส์อีกเลยเมื่ออาการพิการต่าง ๆ แสดงออกมาชัดเจน เป็นเพราะเขาคงคิดว่าในเมื่อธรรมชาติยังไม่ให้ของขวัญกับโตมาส์เลย ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่เขาจะต้องให้ของขวัญอีกต่อไปหรือถ้าให้เขาก็คงไม่รู้ว่าจะให้อะไร เขาตีความเอาเองโดยไม่ได้ถามเพื่อนว่าคิดอย่างไร

[...] Mais comme il n'était pas dans la norme, il n'avait plus le droit à rien. On ne peut pas en vouloir à son parrain, c'est normal. **Il s'est dit: «La nature ne lui a pas fait de cadeau, il n'y a pas de raison que moi je lui en fasse.»** De toute façon, il n'aurait pas su quoi en faire. (p. 43)

หรือเมื่อฌ็อง–หลุยส์กลับมาที่อพาร์ตเมนต์แล้วไม่เห็นลูก ๆ อยู่ในห้อง เขาจึงเล่นมุกตลกกับสาวใช้โจเซ โดยถามหล่อนว่าทำไมต้องโยนลูกเขาลงหน้าต่างด้วย หล่อนไม่เข้าใจมุกตลก หล่อนมีท่าทางกลัว เขาจึงตีความเอาว่าหล่อนกลัวและตกใจมาก เมื่อหล่อนไปอุ้มเด็ก ๆ มาหาเขา เขาก็พยายามล้วงเข้าไปในความคิดของโจเซที่มีสีหน้าเวทนาเขา

โดยตีความจากสีหน้าว่าหล่อนคงบอกตัวเองว่าไม่น่าประหลาดใจหรอกที่เขามีลูกเพี้ยน ๆ เช่นนี้

[...] Josée est terrifiée, elle me regarde sans rien dire, je pense qu'elle a peur de moi. Elle part dans notre chambre, elle revient avec les enfants dans les bras et les pose devant moi.

Ils vont bien.

Josée est toute remuée**, elle doit se dire: «Pas étonnant que monsieur ait des enfants un peu fous.»** (p. 83)

ที่ร้านขายของเล่น เมื่อฌ็อง–หลุยส์ไปเลือกซื้อของขวัญวันคริสต์มาสให้ลูก คนขายแนะนำของเล่นที่เหมาะกับอายุของลูก ๆ หลายชนิด แต่เขากลับเลือกซื้อคิวบิกและรถยนต์คันเล็ก ๆ เช่นเดิมเหมือนทุกปี ท่ามกลางความงงงวยของคนขายที่จิ้มนิ้วไปที่หน้าผากกับเพื่อนร่วมงาน เขาจึงตีความว่าคนขายคงคิดว่าเขาเพี้ยน

J'ai écouté les explications du vendeur avec beaucoup de patience, je l'ai remercié, puis je me suis décidé. J'ai pris, comme chaque année […] il a fait deux paquets-cadeaux, sans rien dire. Il m'a regardé partir avec mes deux paquets. J'ai vu en sortant qu'il faisait un geste à son collègue, **il pointait son doigt sur son front, l'air de dire: «Il est toc-toc…»** (p. 51)

การเล่าเรื่องโดยใช้บทพูดเดี่ยวในใจ

นอกจากเทคนิคการเล่าเรื่องสองประการข้างต้นแล้ว การเล่าเรื่องโดยใช้บทพูดเดี่ยวในใจ (monologue intérieur) ก็นับว่าเป็นเทคนิคอีกหนึ่งประการที่เหมาะสมและโดดเด่นที่สุดในนวนิยายเรื่องนี้ เนื่องจากฌ็อง–หลุยส์มีลูกชายพิการทั้งทางร่างกายและจิตใจ เขาไม่สามารถพูดกับลูกได้ เขาจึงต้องพูดรำพึงรำพันในใจขึ้น

ข้อดีของการใช้เทคนิคบทพูดเดี่ยวในใจ (monologue intérieur) คือช่วยให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครได้ดียิ่งขึ้น เทคนิคนี้นิยมใช้กันมากในศตวรรษที่ ๒๐ บุคคลแรกที่นำเอาบทพูดเดี่ยวในใจมาใช้คือ Edouard Dujardin ในปี ค.ศ. ๑๘๘๗ และได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

«Le monologue intérieur est, dans l'ordre de la poésie, le discours sans auditeur et non prononcé, par lequel un personnage exprime sa pensée la plus intime, la plus proche de l'inconscient, antérieurement à toute organisation logique, c'est-à-dire en son état naissant, par le moyen de phrases directs réduites au minimum syntaxial, de façon à donner l'impression du tout-venant.»[1]

บทพูดเดี่ยวในใจมีสองรูปแบบคือ le monologue rapporté หรือการถ่ายทอดบทพูดเดี่ยวในใจในรูปของ style direct ที่ยกเอาบทพูดเดี่ยวในใจมาถ่ายทอดโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ และแบบที่สองคือ le monologue narrativisé หรือการถ่ายทอดบทพูดเดี่ยวในใจในรูปของ style indirect libre ที่ผู้เล่ายกเอาบทพูดเดี่ยวในใจมาถ่ายทอดโดยเปลี่ยนแปลงบุรุษสรรพนามและ temps ให้เป็น temps passé มากยิ่งขึ้น แต่ถ่ายทอดโดยไม่มีคำสันธานเชื่อม ในนวนิยายเรื่องนี้

[1] Edouard Dujardin, ***Le monologue interieur***, Paris, Messein, 1931.

พบว่าผู้เขียนใช้เทคนิคการถ่ายทอดบทพูดเดี่ยวในใจแบบเดียวคือ le monologue rapporté ซึ่งเป็นเทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหัวอกของผู้เป็นพ่อได้ชัดเจนที่สุด

ฌ็อง–หลุยส์คิดตลก ๆ เรื่องอาชีพของลูกในอนาคตว่าต่อไปโตมาส์ที่ชอบเล่นเครื่องบินอาจเป็นผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศได้ ส่วนมาติเยอที่ชอบทำเสียงบรื้น–บรื้นก็น่าจะขับรถบรรทุกกึ่งพ่วงได้ จากนั้นเขารู้สึกละอายใจ จึงถามตัวเองในใจว่าไม่อายบ้างหรือที่ไปล้อเลียนลูกแบบนั้น โดยถ่ายทอดความรู้สึกละอายใจของเขาในรูป monologue rapporté ซึ่งในชีวิตจริงเขาไม่สามารถพูดหรือสื่อสารกับลูก ๆ ได้ เขาจึงพูดและถามตัวเองในใจและถ่ายทอดถ้อยคำของเขาออกมาโดยตรงทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ราวกับเข้าไปนั่งในใจของเขา

Mathieu, qui fait souvent «vroum-vroum», pourrait faire chauffeur routier […]

Thomas qui aime bien jouer avec des petits avions et les ranger dans des boîtes, pourrait faire aiguilleur du ciel, il serait chargé de faire atterrir les gros porteurs.

Tu n'as pas honte, Jean-Louis, toi, leur père, de te moquer de deux petits mioches qui ne peuvent même pas se défendre? (p. 55)

หลังจากที่ทราบว่าโตมาส์เองก็พิการเช่นเดียวกับมาติเยอ ฌ็อง–หลุยส์รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เศร้ามาก แม้ละครน้ำเน่าในโทรทัศน์ก็คงจะไม่กล้านำเรื่องของเขาไปเล่น หรือถ้านำเรื่องราวชีวิตเขาไปทำเป็นละคร เขาก็ถามตัวเองในใจว่าเขาจะเล่นบทพ่อที่ดีได้หรือเปล่า เขาถ่ายทอดเป็นประโยคคำถามโดยตรงที่เขาถามตัวเอง

Même TF1, pour rendre le héros bouleversant et faire pleurer dans les chaumières n'oserait pas mettre ce genre de situation dans un téléfilm, par peur d'en faire trop, de ne pas être pris au sérieux et, finalement, de faire rire.

La nature m'a donné le rôle-titre du père admirable.

Est-ce que j'ai le physique du rôle?

Est-ce que je vais être admirable?

Je vais faire pleurer ou je vais faire rire? (p. 35)

ฌ็อง–หลุยส์ไม่พูดถึงลูกชายของเขากับคนอื่น ๆ จนกระทั่งวันหนึ่งมีคนถามเขาว่าเหตุใดเขาจึงไม่อยากพูดถึงลูกชายของเขา เขาจึงถามตัวเองว่าเป็นเพราะเขาละอายหรือเป็นเพราะเขากลัวว่าผู้คนจะต่างพากันเวทนาสงสารเขา ผู้เล่าถ่ายทอดสิ่งที่เขาถามตนเองออกมาในรูป monologue rapporté ที่ถ่ายทอดถ้อยคำในใจของเขาออกมาโดยตรงเป็นประโยคคำถาม

Jusqu'à ce jour, je n'ai jamais parlé de mes deux garçons. **Pourquoi? J'avais honte? Peur qu'on me plaigne?** Tout ça un peu mélangé. […] (p. 129)

เทคนิคการเล่าเรื่องโดยใช้อารมณ์ขัน (l'humour) และอารมณ์ขันแบบตลกร้าย (l'humour noir)

เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (l'humour) และอารมณ์ขันแบบตลกร้าย (l'humour noir) คือเทคนิคในบทละครขบขัน พจนานุกรมภาษาฝรั่งเศส Le Petit Robert ได้ให้ความหมายของ l'humour ไว้ว่า «Forme d'esprit qui consiste à en dégager les aspects plaisants et insolites»

ส่วนความหมายของ l'humour noir คือ «Forme d'humour qui exploite des sujets dramatiques et tire ses effets comiques de la froideur et du cynisme»

เทคนิคการเล่าเรื่องโดยใช้อารมณ์ขัน (l'humour)

การพูดกับลูกผู้พิการและพูดกับผู้อ่านถึงลูกพิการไม่ให้น่าเบื่อหรือโศกเศร้ารันทดนับเป็นเรื่องท้าทายสำหรับฌ็อง–หลุยส์ เขาต้องหาเทคนิคการเล่าเรื่องมาถ่ายทอดเรื่องราวอันน่าสะเทือนใจนี้ไม่ให้ผู้อ่านรู้สึกโศกเศร้า เสียน้ำตา หรือน่าเบื่อหน่าย และพยายามพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาให้ดูไม่เลวร้ายมากจนเกินไปและที่สำคัญต้องทำให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจและเข้าใจหัวอกของพ่อที่ต้องเลี้ยงลูกพิการสองคนเพียงลำพัง เขาจึงนำเทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (l'humour) อันเป็นเทคนิคของบทละครขบขันเข้ามาสอดแทรกในนวนิยายของเขา การใช้อารมณ์ขันผสมผสานกับเทคนิคที่หลากหลายนี้เองที่ทำให้ฌ็อง–หลุยส์บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เขาต้องการสื่อและสามารถทำให้เรื่องราวที่เล่าไม่กลายเป็นเรื่องน้ำเน่าและเป็นหนทางให้พ่อแม่ที่มีลูกพิการเช่นเดียวกับเขามีกำลังใจในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ในชีวิตจริงเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ เขาต้องสร้างอารมณ์ขันขึ้นมาเพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้ เห็นได้จากที่เขาให้สัมภาษณ์ในเว็บไซต์[1] ว่าการพูดจาสนุกสนานและการหัวเราะช่วยเขาได้มาก ผู้คนควรปฏิบัติต่อเด็กพิการเหมือนเด็กปกติ และการใช้อารมณ์ขันช่วยให้เขาสามารถพูดถึงเรื่องเศร้าได้ อย่างเช่นเมื่อเขาคิดแทนเด็กพิการที่เห็นหน้าพ่อแม่เหนือเปลของเขาแล้วพูดว่าช่างน่าเศร้านัก และผู้คนจะหัวเราะออกมาเสมอเวลาเด็กปกติทำสิ่งไร้สาระ แต่หากเป็นเด็กพิการแต่งตัวไม่สวยหรือรับประทานอาหารเลอะเทอะ ผู้คนจะไม่กล้าหัวเราะ แต่เขากลับกล้ามองให้เรื่องของลูกเขาเป็นเรื่องขำขันได้

http://www.magazine-declic.com: Est-ce que l'humour est pour vous une façon de surmonter le handicap?

Jean-Louis: <u>Certainement. Rire et plaisanter m'ont beaucoup aidé. Je m'imagine à la place d'un gosse handicapé dans son berceau, qui a constamment au-dessus de lui le visage de ses parents effondrés; c'est tragique. On rit facilement des bêtises d'un petit enfant «normal», on n'ose pas le faire d'un enfant handicapé qui mange ou s'habille avec maladresse. Mes garçons étaient pourtant très contents de nous faire rire.</u> Pierre Desproges, dont j'ai été très proche, passait souvent pour quelqu'un d'insensible, mais ses plaisanteries sur son père malade du cancer n'étaient pas méchantes. Au contraire, elles témoignaient d'une forme de tendresse. **<u>De la même façon, j'essaie de parler de ce qui m'est arrivé en le détournant pour ne pas être grave.</u>**

ยามที่ฌ็อง–หลุยส์ป้อนอาหารให้มาติเยอลูกชายคนโต นับเป็นช่วงเวลาที่ลำบากเพราะมาติเยอตั้งตัวตรงไม่ได้ ต้องนอนเหยียดยาว และไม่เคยรู้สึกหิวเลย เขาจำเป็นต้องป้อนอาหารให้ลูกและบ่อยครั้งที่มาติเยอขย้อนออกมา เขาต้องใช้ความอดทนอย่างมาก เขาจึงใช้อารมณ์ขันเล่าว่าในการป้อนข้าวให้ลูก เขาต้องใช้ความอดทนแบบพ่อพระและบ่อยครั้งที่ลูกของเขาจะอาเจียนรดพ่อพระ

Mathieu était mou. Il n'arrivait pas à tenir sa tête droite, comme si son cou était en caoutchouc. Tandis que les enfants des autres se redressaient, arrogants, pour réclamer à

[1] http://www.magazine-declic.com

manger, Mathieu restait allongé. Il n'avait jamais faim, **il fallait une patience d'ange pour le faire manger, et souvent il vomissait sur l'ange.** (p. 17)

บางครั้งเมื่อฌ็อง–หลุยส์เห็นขอทานที่พิการหรือคนที่นำสุนัขกับแมวมาเรียกร้องความสนใจ เขาจึงนึกสนุกอยากให้คนอื่นสนใจตัวเขาและลูกพิการของเขาบ้าง เขาจึงคิดแบบคนมีอารมณ์ขันว่าอันที่จริงเขาเองก็สามารถทำตนเป็นขอทานได้เช่นเดียวกัน เพราะเขามีลูกพิการสองคนเป็นตัวช่วยเรียกความสนใจให้ผู้คนที่เดินผ่านไปผ่านมาอยู่บนฟุตบาทรู้สึกเวทนาสงสาร โดยการจับลูกชายแต่งตัวซอมซ่อและตีสีหน้าเศร้าสร้อย และเล่นดนตรีประกอบเหมือนวานิพก โดยมีมาติเยอคอยเตะลูกบอลเป็นจังหวะ

Pour attendrir les passants, les mendiants exhibent leur misère, leur pied bot, leurs moignons, leur vieux chien, leur chat mité, leurs enfants. Je pourrais faire comme eux. **Moi, j'ai deux bons appelants pour émouvoir, il suffirait de mettre à mes deux garçons leur petit manteau râpé bleu marine. Je pourrais m'asseoir par terre sur un carton avec eux, je prendrais l'air accablé. Je pourrais avoir un appareil à musique avec des airs entraînants, Mathieu taperait sur son ballon en mesure.** (p. 69)

ในฤดูหนาวยามที่ลูก ๆ ของเขาสวมหมวกไหมพรมแบบไอ้โม่ง เขาก็นึกภาพสนุก ๆ ว่าลูกของเขาเป็นโจรปล้นธนาคาร แต่ขณะเดียวถ้าลูกเขาไปเป็นโจรขึ้นมาจริง ๆ ลูกของเขาคงเป็นโจรที่ดูเงอะ ๆ งะ ๆ และโดนตำรวจจับอย่างง่ายดาย ลูกของเขาจะไม่วิ่งหนีตำรวจ เพราะวิ่งไม่ได้

Quelquefois, l'hiver, quand je les vois avec leur cagoule, je les imagine en braqueurs de banque. Ils ne seraient pas bien dangereux avec leurs gestes incertains et leurs mains qui tremblent. La police pourrait les attraper facilement, ils ne se sauveraient pas, ils ne savent pas courir. (p. 151)

เมื่อฌ็อง–หลุยส์มองดูโตมาส์ เขารู้สึกว่าเขากับลูกชายไม่มีอะไรเหมือนกันเลย แต่กระนั้นตัวเขาเองก็เหมือนพ่อคนอื่น ๆ ที่อยากมีทายาทไว้สืบสกุลและอยากทิ้งร่องรอยไว้ให้ลูกเดินตามรอยเท้าของเขา แต่เขาคิดแบบคนมีอารมณ์ขันว่าความจริงเขาได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้แล้วแต่กลับเป็นรอยเท้าที่เขาใส่รองเท้าเปื้อนดินย่ำลงบนพื้นปาร์เกต์ลูกเขาจึงได้เกิดมาพิกลพิการเช่นนี้

[...] **J'ai parfois l'impression d'avoir laissé des traces, mais de celles qu'on laisse après avoir marché sur un parquet ciré avec des chaussures pleines de terre et qu'on se fait engueuler.** (p. 167)

การใช้อารมณ์ขันแบบตลกร้าย (l'humour noir)

หากฌ็อง–หลุยส์ประสบความสำเร็จในการใช้อารมณ์ขันเพื่อบรรเทาความเครียดและสร้างความสุขให้ตนเองและผู้อื่น แต่ในฐานะมนุษย์ปุถุชนทั่วไป บางครั้งเขาก็รู้สึกหมดหวังเหน็ดเหนื่อยท้อแท้หรือเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์อันเลวร้ายจนไม่มีอารมณ์ขันหรือหัวเราะไม่ออก เขาจะใช้อารมณ์ขันแบบตลกร้าย (l'humour noir) เพื่อเสียดสีถากถาง ทั้งชีวิตของเขาเองและทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อเด็กพิการ เพื่อระบายความรู้สึกอัดอั้นความโศกเศร้า ทำให้ความทุกข์บรรเทาลงและ

เปลี่ยนอารมณ์ให้เรื่องน่าสนใจ เช่นเมื่อเขาเข้าไปที่ร้านขายของเล่น คนขายมักถามอายุลูก เพื่อแนะนำของเล่นให้สมวัยเช่นชุดทดลองวิทยาศาสตร์ ซึ่งลูกของเขาไม่สามารถเล่นของเล่นตามวัยได้เหมือนเด็กทั่วไป เขามีความคิดประชดประชันว่าทำไมไม่แนะนำเข็มขัดติดระเบิดพลีชีพให้กับเขาเสียเลยจะได้แก้ปัญหาให้หมดสิ้นไป

C'est bientôt Noël, je suis chez le marchand de jouets. Un vendeur veut absolument s'occuper de moi, alors que je ne lui demande rien.

«C'est pour des enfants de quel âge?» […]

Il m'a proposé aussi le Petit Chimiste, qui permet de faire des expériences à domicile, des feux et des explosions de toutes les couleurs. **Pourquoi pas le Petit Kamikaze avec sa ceinture d'explosifs pour régler définitivement le problème…** (p. 51)

หรือเมื่อโตมาส์ลูกชายคนที่สอง ซึ่งพูดประโยคที่สมบูรณ์ถูกต้องเต็มประโยคได้เพียงประโยคเดียวซ้ำ ๆ ซาก ๆ ว่า "จะไปไหนกันฮะพ่อ" ถามเขาบ่อยครั้งเข้า เขาก็จนปัญญาที่จะตอบ เขาจึงคิดประชดประชันแดกดันโดยใช้อารมณ์ขันแบบตลกร้ายว่าจะพาลูกไปที่ต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่จะทำให้เขาและลูกเสียชีวิต

[…] Au début, je réponds: «On va à la maison.»

Une minute après, avec la même candeur, il repose la même question, il n'imprime pas. Au dixième «Où on va, papa?» je ne réponds plus…

Je ne sais plus très bien où on va, mon pauvre Thomas.

On va à vau-l'eau. On va droit dans le mur.

[…] Où on va, papa?

On va prendre l'autoroute, à contresens.

On va en Alaska. On va caresser les ours. On se fera dévorer.

On va aux champignons. On va cueillir des amanites phalloïdes et on fera une bonne omelette.

On va à la piscine, on va plonger depuis le grand plongeoir, dans le bassin où il n'y a pas d'eau.

On va à la mer, on va au Mont-Saint-Michel. On ira se promener dans les sables mouvants. On va s'enliser. On ira en enfer. (p. 9)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อฌ็อง–หลุยส์ไม่พอใจยามที่บรรดาพ่อแม่ที่มีลูกปกติเอารูปวันเกิดลูกของตนมาโชว์และพูดโอ้อวดถึงความสามารถต่าง ๆ ของลูก โดยไม่รักษาน้ำใจเขา เขาจะรู้สึกเจ็บปวดเขาจินตนาการแบบคนมีอารมณ์ขันแบบตลกร้ายว่าอยากให้เทียนวันเกิดลุกไหม้ผ้าปูโต๊ะและบ้านทั้งหลัง

«À quatre ans, il sait déjà lire et compter...»

On ne m'épargne pas, on me montre les photos de l'anniversaire, le petit chéri qui souffle les quatre bougies après les avoir comptées, le père qui filme avec le caméscope**. J'ai alors des vilaines pensées dans la tête, je vois les bougies qui mettent le feu à la nappe, au rideau, à toute la maison.** (p. 189)

บทสรุป

ฌ็อง–หลุยส์ ฟูร์นิเยร์ ถือเป็นนักเขียนร่วมสมัยที่สามารถทำให้นวนิยายของเรื่อง *จะไปไหนกันฮะพ่อ* มีความน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกประทับใจ โดยการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องที่หลากหลาย ทั้งการให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่า

เรื่องเองทั้งหมด การใช้มุมมอง การใช้บทพูดเดี่ยวในใจ การเล่าเรื่องไม่ตามลำดับเวลา รวมทั้งเขาทำให้เรื่องราวชีวิตของพ่อที่ต้องเลี้ยงลูกพิการเพียงลำพังไม่กลายเป็นเรื่องน้ำเน่า ไม่โศกเศร้า แต่กลับสามารถทำให้เรื่องมีอารมณ์หลากหลายและหันเหผู้อ่านไปจากความเศร้า โดยการใช้อารมณ์ขันและใช้อารมณ์ขันแบบตลกร้ายเพื่อแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อเด็กพิการและบรรดาพ่อแม่ของเด็กเหล่านี้และต้องการให้ผู้คนในสังคมปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้พิการ รวมทั้งเขาต้องการให้กำลังใจพ่อแม่ที่มีลูกพิการให้มีแรงสู้กับปัญหาต่าง ๆ ด้วยเทคนิคที่หลากหลายเหล่านี้ทำให้นวนิยายเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ ทั้งสร้างจิตสำนึกให้ผู้อ่านและคนในสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาเรื่องทัศนคติที่มีต่อคนพิการ และยังทำให้เข้าใจเด็กพิการและหัวอกของพ่อแม่ที่มีลูกพิการมากขึ้นและส่งผลให้เราทุกคนในสังคมสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้โดยไม่ทำให้คนพิการรู้สึกอึดอัดใจ

บรรณานุกรม

สิตานัน ทรัพย์สิน. (๒๕๕๕). ลักษณะอัตชีวประวัติเชิงนวนิยาย (autobiographie romanesque) ในเรื่องสดุดีคุณพ่อ (La Gloire de mon père) ของมาร์แซล ปาญอล (Marcel Pagnol). *วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ฯ,* ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๑๒๓, ๖๑–๖๒.

Cohen, Albert. (2005). *Le livre de ma mère*. Paris: Hatier.

Eterstein, Claude & Lesot, Adeline. (1986). *Pratique du français.* Paris: Hatier.

Le Nouveau Petit Robert de la langue française. (2010). Paris: Le Robert.

Milly, Jean. (1992). *Poétique des textes.* Paris: Nathan.